

Sygn. akt VII U 2275/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 września 2014 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: pomocnik sekretarza Marcin Kamionowski

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 września 2014 r. w Warszawie

sprawy W. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę

na skutek odwołania W. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 14 sierpnia 2013 r., znak: (...)

- oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 2275/13

UZASADNIENIE

Pełnomocnik W. T. w dniu 2 września 2013r. za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., odwołał się do Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie od decyzji wyżej wymienionego organu rentowego z dnia 14 sierpnia 2013r. znak: (...), odmawiającej ubezpieczonego prawa do wcześniejszej emerytury. Wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie odwołującemu się emerytury oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego się kosztów postępowania. Ponadto wniósł o dopuszczenie dowodu w postaci zeznań świadków: T. Z. (1) i W. L. oraz przesłuchania odwołującego.

W uzasadnieniu pełnomocnik ubezpieczonego wskazał, że przez cały okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) od dnia 20 marca 1974 r. do 30 września 1994 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał on prace betoniarskie, które zostały wymienione w dziale V pkt 4 wykazu A będącego załącznikiem do rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego. W świadectwie pracy wydanym odwołującemu jako stanowisko pracy wskazano „cieśla”, jednak jego praca polegała na wykonywaniu szalunków, układaniu izolacji, zbrojeniu i ręcznym betonowaniu włącznie z dowożeniem betonu. W. T. nie dysponuje zaś stosownymi dokumentami z uwagi na likwidację zakładu pracy (...) (...) (odwołanie k. 2-4 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie złożonej w dniu 11 września 2013 r., wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że nie uwzględnił do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia ubezpieczonego od 20 marca 1994r. do 30 września 1994r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L., ponieważ W. T. nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach za ten okres. W związku z powyższym organ rentowy decyzją z dnia 14 sierpnia 2013r. odmówił ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury, gdyż na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił on 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych (odpowiedź na odwołanie, k. 4-5 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W. T. urodzony (...) w okresie:

- od 2 września 1970 r. do dnia 30 czerwca 1971 r. zatrudniony był w Hucie (...) obecnie Huta (...). jako uczeń praktycznej nauki zawodu,
- od 20 marca 1974 r. do 30 września 1994 r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...)w L. na stanowisku cieśli,
- od 3 października 1994 r. do dnia 31 maja 1996 r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie Budowlano – Handlowym (...) s.c. w N. na stanowisku cieśli,
- od 10 czerwca 1996 r. do 30 listopada 2000 r. zatrudniony był w (...) S.A. w W. na stanowisku cieśli,
- od 1 grudnia 2000 r. do 9 marca 2001 r. zatrudniony był w (...) Spółce akcyjnej na stanowisku cieśli
- w okresie od 9 czerwca 2001 do 31 grudnia 2002 r., od 17 czerwca 2003 r. do 14 listopada 2010 r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w W., a od 1 września 2009 r. do 14 listopada 2010 r. w (...) S.A. w W.,

(świadectwa pracy, zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu t. I akt emerytalnych brak prawidłowej numeracji kart).

Ubezpieczony w dniu 17 lipca 2013 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury (wnioski o emeryturę t. II, k. 1 – 34 a.e.).

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego organ rentowy ustalił, że odwołujący na dzień 1 stycznia 1999r. nie spełnił warunku 15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uznał okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) od 20 marca 1974 r. do 30 września 1994 r. (z wyłączeniem okresów przebywania na urloпах bezpłatnych oraz pobierania zasiłków chorobowych po 14 listopada 1991r.) za zatrudnienie w szczególnych warunkach, ponieważ nie zostało przedłożone świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Ponadto na podstawie dowodów dołączonych do wniosku – uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął za udowodnione okresy na dzień 1 stycznia 1999r. składkowe w wymiarze 25 lat, 4 miesięcy i 7 dni oraz nieskładkowych w wymiarze 2 miesięcy i 24 dni, tj. łączny staż w wymiarze 25 lat, 7 miesięcy i 1 dnia (karta przebiegu zatrudnienia, t.II k.7-8 a.e.).

W oparciu o powyższe ustalenia, organ rentowy **decyzją z dnia 14 sierpnia 2013r., znak: (...)** odmówił odwołującemu prawa do wcześniejszej emerytury zgodnie z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

w związku z §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wskazując, że stanowiska odwołującego nie można uznać za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach (decyzja ZUS, t. II k. 11 a.e.).

Od powyższej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych W. T. złożył odwołanie inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie k. 2-4 a.s.).

Na rozprawie w dniu 10 lutego 2014r. ubezpieczony przedłożył świadectwo pracy z 17 czerwca 1994 r. potwierdzające, iż w okresie od 2 grudnia 1991r. do dnia 18 czerwca 1994 r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) na stanowisku betoniarza oraz świadectwo pracy z dnia 20 września 1991r. potwierdzające zatrudnienie ubezpieczonego od dnia 2 września 1974r. do 30 czerwca 1991r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) na stanowisku betoniarza (k. 26-27 a.s.).

W toku postępowania Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego ds. BHP, celem ustalenia, czy praca wykonywana przez odwołującego w okresie od 20 marca 1974 r. do 30 września 1994 r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L. wykonywana była w warunkach szczególnych, uregulowanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) oraz w innych rozporządzeniach Rady Ministrów i zarządzeniach właściwych ministrów (k. 42-43 a.s.).

W toku postępowania Sąd ustalił, że W. T. w dniu 20 marca 1974 r. zatrudniony został na stanowisku robotnika budowlanego, przy czym z dniem 4 kwietnia 1976 r. powierzone zostały mu obowiązki brygadzysty. Od dnia 20 marca 1974r. do

30 września 1982r. zatrudniony był na stanowisku robotnika wykonującego prace ciesielskie (od dnia 30 czerwca 1984r. do dnia 9 września 1985r. korzystał z urlopu bezpłatnego udzielonego na okres pracy na kontrakcie w Iraku, gdzie również zatrudniony był jako cieśla). Z dniem 1 września 1985r. W. T., pracującemu jako cieśla powierzone zostały dodatkowo obowiązki brygadzysty oraz od dnia 11 września 1988r. do 6 września 1989r. zatrudniony był ponownie jako cieśla przy realizacji kontraktu nr (...) w M.. Następnie w okresie od 13 marca 1992r. do dnia 30 listopada 1992r. na budowie Nr (...) B. ubezpieczony również zatrudniony był jako cieśla. Do jego obowiązków należało robienie szalunku, zbrojenia i betonowanie, a także dowóz betonu. Z czynności cieśli wykonywał szalunek. Wszyscy pracownicy w brygadzie mieli te same obowiązki. Zachowana dokumentacja pracownicza nie zawiera zakresu obowiązków z zakresu zatrudnienia, odnoszących się do stanowisk robotnik budowlany, cieśla oraz dokumentów potwierdzający powierzenie ubezpieczonemu innych obowiązków robotnika budowlanego. Z wniosku kierownika brygady dot. zwiększenia dodatku brygadzystowskiego wynika, że w 1987r. w skład brygady nie wchodził powołani świadkowie, w związku z czym nie pracowali oni przez cały sporny okres z W. T.. **Prace wykonywane przez W. T. w okresie od 20 marca 1974r. do 30 września 1994r. na stanowisku robotnik wykonujący prace ciesielskie, cieśla nie podlegają uznaniu za prace wykonywane w szczególnych warunkach. Na podstawie dostępnego materiału dowodowego można ustalić, że charakter pracy ubezpieczonego zaliczany był do działu gospodarki (przemysłu) i kwalifikowany przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., nr 8, poz. 43 ze zm) do działu V W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych** (dokumenty osobowe, zeznania świadków: J. L. k. 29 a.s., T. Z. k.30 a.s., przesłuchanie ubezpieczonego k. 40-41 a.s., opinia biegłego ds. BHP J. P. k.45-52 a.s., opinia biegłego ds. BHP J. C. k. 70-92 a.s.) .

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach emerytalnych odwołującego, opinii biegłego oraz zeznaniach odwołującego oraz świadków: J. L. k. 29 a.s., T. Z. k.30 a.s. Zdaniem Sądu Okręgowego dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty nie były przez strony sporu kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z treści tych dokumentów okoliczności należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. Jednocześnie Sąd Okręgowy nie dał wiary zeznaniom świadków T. Z. oraz J. L., gdyż z jednej strony wskazują one

na tożsamość prac wykonywanych przez wszystkich członków brygady a z drugiej stoją w sprzeczności z podziałem stanowisk – świadek

T. Z. zatrudniony był jako zbrojarz oraz zbrojarz-betoniarz. Zeznania świadków oraz ubezpieczonego sprzeczne są również z treścią zgromadzonych w toku postępowania dokumentów.

Ponadto w ocenie Sądu Okręgowego opinie biegłych są wiarygodnym dowodem w sprawie, gdyż zostały wydane w oparciu o szczegółowe przepisy prawa, w tym regulacje z zakresu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy. Biegli sądowi są specjalistami w swojej dziedzinie, posiadającymi bogatą wiedzę z zakresu BHP i wieloletnie doświadczenie zawodowe. Zdaniem Sądu Okręgowego opinie powołanych w sprawie biegłych słusznie podkreślają brak możliwości organizacji pracy wskazanej przez świadków oraz ubezpieczonego ze względu na obniżenie tempa wykonawstwa robot- ekonomiki robót. Ponadto zgodnie określają iż zatrudnienie dowolującego nie było pracą wykonywana w warunkach szczególnych. Pomimo kwestionowania obu opinii przez pełnomocnika ubezpieczonego Sąd nie przychylił się do kolejnego wniosku o powołanie trzeciego biegłego w sprawie, gdyż kwestie istotne dla niniejszego postępowania zostały dostatecznie rozstrzygnięte w dotychczasowych opiniach. Z tego względu materiał dowodowy zgromadzony w sprawie należało uznać za kompletny i wystarczający do wydania orzeczenia kończącego postępowanie.

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie zważył, co następuje:

Odwołanie W. T. od decyzji organu rentowego z dnia 14 sierpnia 2013 r., znak: (...) jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Jedyną kwestią sporną w prowadzonym przez Sąd postępowaniu było ustalenie, czy praca wykonywana przez ubezpieczonego w okresie od 20 marca 1974 r. do 30 września 1994r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L. miała charakter pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W. T. wskazał, że praca w w/wym. zakładzie pracy spełnia takie przesłanki, natomiast organ rentowy nie uwzględnił powyższego okresu jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Sąd Okręgowy prowadził więc postępowanie dowodowe celem rozstrzygnięcia rozbieżności, jakie zaistniały w tej kwestii pomiędzy stronami procesu.

W tym miejscu Sąd podkreśla, że wcześniejsza emerytura jest dla powszechnego systemu świadczeń emerytalnych „instytucją” wyjątkową, określającą szczególnie uprawnienia pracownicze. Zawarcie przez ustawodawcę w zamkniętym katalogu wykazu pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącza możliwość jego rozszerzenia w procesie stosowania prawa. Możliwość odstępstwa od zasady powszechnej, zwłaszcza ze względu na przesłankę szczególnego charakteru zatrudnienia, pozostaje atrybutem władzy ustawodawczej. Dlatego też, nie ma żadnej swobody przy określaniu prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Są one ściśle i jasno określone w rozporządzeniu Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43) – dalej rozporządzenie w sprawie wieku emerytalnego. Nabycie prawa do wcześniejszej emerytury, następuje w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.).

Powołany przepis wskazuje, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Dodatkowo w myśl ust. 2 art. 184 ustawy, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Obniżanie wieku emerytalnego niektórym grupom zawodowym uzasadnia się narażeniem tych osób na szybsze niż przeciętne zrealizowanie się emerytalnego ryzyka z powodu występowania w ich zawodach czynników negatywnych, które doprowadzają do wcześniejszej, niż powszechnie, utraty sił do wykonywania dotychczasowej pracy.

W myśl ustępu 2 art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, przy czym wiek emerytalny powyższej kategorii pracowników, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których pracownikom tym przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Kwestie, o których mowa powyżej reguluje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43).

Z rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego, wynika, że aby mężczyzna mógł nabyć prawo do emerytury powinien:

1. posiadać 25-letni okres zatrudnienia, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3);
2. wykonywać pracę wymienioną w wykazie A (Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego), będącym załącznikiem do rozporządzenia;
3. osiągnąć wiek emerytalny wynoszący 60 lat (§ 4 ust. 1 pkt 1) oraz
4. być zatrudnionym przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 pkt. 3)

W myśl stanowiska wyrażonego w orzecznictwie, warunki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury muszą być spełnione łącznie w chwili wydania decyzji przez organ rentowy.

W postępowaniu odwoławczym wszczętym na skutek wniesienia odwołania od decyzji odmawiającej prawa do tego świadczenia sąd ubezpieczeń społecznych ocenia legalność decyzji według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2006 r., I UK 154/05).

Natomiast wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy (wyrok SN z dnia 15 grudnia 1997 roku, II UKN 417/97 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, II UKN 598/00). Niezależnie od powyższego, w razie wszczęcia postępowania sądowego, toczącego się wskutek odwołania ubezpieczonego od odmownej decyzji organu rentowego w sprawie przyznania uprawnień do emerytury w wieku obniżonym dopuszczalne jest przeprowadzanie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności, mających wpływ na prawo do świadczenia. W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianym w kodeksie postępowania cywilnego.

Podkreślić należy, że materiał dowodowy w postaci akt osobowych W. T. nie zawiera żadnego dokumentu świadczącego o zakresie obowiązków dotyczących prac stricte betoniarskich. Pracodawca wystawiając ubezpieczonemu świadectwo pracy wskazał jedynie okres zatrudnienia, oraz rodzaj wykonywanej pracy, tj. cieśla. Co istotne, dokumentacja osobowa ubezpieczonego nie zawiera żadnego dokumentu mogącego potwierdzić wykonywanie przez W. T. pracy zaliczanej do prac betoniarskich.

Sąd Okręgowy dopuścił dowód z zeznań świadków na okoliczność wykonywania pracy przez odwołującego w warunkach szkodliwych, które jednak stoją w sprzeczności z logiką oraz doświadczeniem życiowym by wszyscy pracownicy brygady mieli tożsamy zakres obowiązków. Odwołujący pracował blisko prac betoniarskich bowiem do jego czynności należało wykonywanie szalunków. Nie ulega wątpliwości, że warunki pracy odwołującego były ciężkie, był on narażony na wiele negatywnych czynników mogących mieć wpływ na jego zdrowie, jednakże jak słusznie wskazali w swojej opinii biegli sędziwi: analiza standardu kwalifikacji zawodowych dla zawodu cieśli nie pozwala na wykazanie znacznej szkodliwości i uciążliwości w procesie pracy przez niego wykonywanym. W świetle powyższego Sąd Okręgowy stwierdził, że praca wykonywana przez wnioskodawcę nie spełnia wymagań dla pracy w szczególnych warunkach określonych w art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej.

Oceniając spełnienie przesłanki wymaganego zatrudnienia uprawniającej do wcześniejszej emerytury, tj. co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach Sąd uznał, że postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie wykazało, że ubezpieczony W. T. nie wykonywał pracy o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości jak również nie wykonywał jej na stanowisku wymienionym w wykazie A w/wym. rozporządzenia. Przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.) nie wymieniają pracy wykonywanej przez W. T. na zajmowanym przez niego stanowisku pracy w wykazie A uprawniającym do wcześniejszego wieku emerytalnego.

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji orzeczenia.

Zrządzenie: (...)